

V Ogólnopolska Konferencja Naukowa
Oblicza miłości.
Przeszłość – Teraźniejszość – Perspektywy

Abstrakty

**V Ogólnopolska Konferencja Naukowa
Oblicza miłości.
Przeszłość – Teraźniejszość – Perspektywy**

Abstrakty

Redakcja:
Ewelina Chodźko
Magdalena Śliwa

Lublin 2020

V Ogólnopolska Konferencja Naukowa
Oblicza miłości. Przeszłość – Teraźniejszość – Perspektywy
Lublin, 27 sierpnia 2020 r.

Abstrakty

Redakcja:

Ewelina Chodźko

Magdalena Śliwa

Skład i łamanie:

Monika Maciąg

Projekt okładki:

Marcin Szklarczyk

© Copyright by Fundacja na rzecz promocji nauki i rozwoju TYGIEL

ISBN 978-83-66261-53-2

Wydawca:

Fundacja na rzecz promocji nauki i rozwoju TYGIEL

ul. Głowackiego 35/348

20-060 Lublin

www.fundacja-tygiel.pl

Komitet Naukowy:

- **dr hab. Agata Skała, prof. UMCS**, Katedra Historii Literatury Polskiej, Instytut Filologii Polskiej, Wydział Humanistyczny, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
- **dr hab. Lech Zdybel, prof. UMCS**, Katedra Historii Filozofii i Filozofii Porównawczej, Instytut Filozofii, Wydział Filozofii i Socjologii, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
- **dr Ksymena Filipowicz-Tokarska**, Zakład Literatury XX Wieku, Teorii Literatury i Sztuki Przekładu, Instytut Filologii Polskiej, Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
- **dr Anna Tryksza**, Katedra Współczesnej Literatury i Kultury Polskiej, Instytut Filologii Polskiej, Wydział Humanistyczny, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
- **dr Dorota Tymura**, Katedra Historii Filozofii i Filozofii Porównawczej, Instytut Filozofii, Wydział Filozofii i Socjologii, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
- **dr Rafał Wawer**, Katedra Pedagogiki Kultury, Instytut Pedagogiki, Wydział Pedagogiki i Psychologii, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

Komitet Organizacyjny:

- Ewelina Chodźko
- Alicja Danielewska
- Joanna Jędrzejewska
- Kamil Maciąg
- Monika Maciąg
- Izabela Mołdoch
- Marcin Szklarczyk
- Paulina Szymczyk
- Magdalena Śliwa
- Kamila Talarek

Organizator:

Fundacja
TYGIEL

Patronaty Honorowe:

DFUP

www.nzb.pl

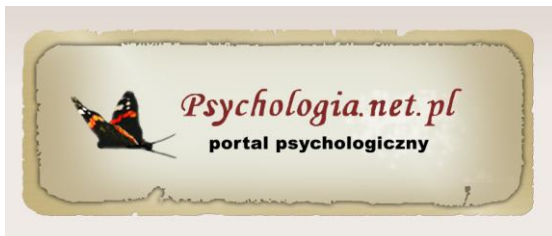
Nowoczesne
Zarządzanie
Biznesem

10^{lat}

Wydawnictwo
TYGIEL

Patronaty medialne:

Spis treści

Wystąpienie Gościa Honorowego

Miłość w kobiecej powieści osadniczej i postosadniczej 11

Wystąpienia Uczestników

Aspekt miłości i seksualności we współczesnej twórczości literackiej kobiet w Tamilnadu (Indie Południowe) 15

BDSM – praktykowanie, a Trójczynnikowa Teoria miłości Sternberga. Czy ból może wzmacniać miłość? 16

Czułość jest tą najskromniejszą odmianą miłości. [...] Pojawia się tam, gdzie z uwagą i skupieniem zaglądamy w drugi byt, w to, co nie jest „ja”. Kilka uwag o różnych przejawach miłości w powieści „Prawiek i inne czasy” Olgi Tokarczuk 17

Jak się zakochać? – analiza współczesnych poradników o miłości 18

„Matka i żona, i córka”. O rolach Anny Iwaszkiewiczowej w życiu i twórczości Jarosława Iwaszkiewicza 19

Miłość do ziemi utraconej w twórczości Kresowiaków po 1945 r. 20

Miłość kiedyś a dziś... Przeobrażenia w nawiązywaniu miłosnych relacji interpersonalnych na przestrzeni ostatnich dziesięcioleci 21

Miłość, pożądanie, przemoc – obrazy związków i ról płciowych we współczesnej powieści erotycznej 22

Miłość silniejsza niż śmierć. Upiorni oblubieńcy w polskiej i rosyjskiej bajce ludowej ... 23

Miłość w welonie sacrum. Kilka uwag o lirycznej twórczości Dariusza Dekkańskiego 24

Miłość w zwierciadle dzieciństwa. Stracone uczucie w dyptyku zespołu Marillion: „Lavender” i „Kayleigh” 25

Miłość wśród millenialsów i baby boomers 26

Miłość? Żądza? Obsesja? Postać matki Joanny w operze „Diabły z Loudun” Krzysztofa Pendereckiego 27

Nieznane oblicze miłości: love addiction jako szczególny typ uzależnienia 28

Oblicza miłości w filmach Wong Kar-Waia 29

Oblicza miłości w teatrach telewizji Henryka Baranowskiego 30

Oblicze miłości w kulturze muzycznej w kontekście treści słowno-muzycznych folkloru regionu kujawskiego 31

<i>Obywatel Miłość – czyli do kogo pisał swoje teksty Grzegorz Ciechowski? .....</i>	32
<i>Ontologia miłości w pismach Gabriela Marcela .....</i>	33
<i>Plutarch z Cheronei o miłości hetero i homoseksualnej w relacjach społecznych .....</i>	34
<i>Postawy życiowe ukazane w tekstach piosenek Beaty Kozidrak na płycie „Szkłanka wody” Bajmu .....</i>	35
<i>Poza czasem – miłość zapisana w listach. O „Ostatnim rozdaniu” Wiesława Myślińskiego.....</i>	36
<i>Różne oblicza miłości w literaturze. Zwątpienie w miłość prawdziwą na przykładzie wybranych dzieł literackich .....</i>	37
<i>Seksualny transhumanizm .....</i>	38
<i>Stosunek seksualny nie istnieje – o problematyce miłości i porozumienia w psychoanalizie Freuda i Lacana .....</i>	39
<i>Teologia miłości – teologia płci według Adrienne von Speyr.....</i>	40
<i>Wpływ narratykcji rozpadu romantycznego związku na dobrostan kobiety.....</i>	41
<i>Wpływ posiadania dziecka z utrudnieniami w rozwoju na relację miłosną oraz intymną rodziców .....</i>	42
<i>Indeks autorów .....</i>	43

Wystąpienie Gościa Honorowego

Miłość w kobiecej powieści osadniczej i postosadniczej

dr Ksymena Filipowicz-Tokarska, Zakład Literatury XX Wieku, Teorii Literatury i Sztuki Przekładu, Instytut Filologii Polskiej, Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Podstawowym celem wykładu jest przedstawienie najczęściej występujących obrazów miłości w osadniczych i postosadniczych powieściach pisanych przez kobiety. Na wstępie wyjaśnione zostaną nazwy stosowane do literatury podejmującej wątek zasiedlania (tzw.) Ziemi Odzyskanych, a następnie zostanie przybliżony podział tekstów literackich ze względu na etap ich tworzenia. W kolejnej części wykładu zaprezentowane zostaną przykłady kobiecej literatury osadniczej (narracje Ireny Dowgielewicz) i postosadniczej (między innymi twórczość Marii Sidorskiej-Ryckowskiej, Ewy Kujawskiej, Ingi Iwasiów, Joanny Bator, Iwony Żytkowiak i Zofii Mąkosy) ze szczególnym uwzględnieniem typów miłości występujących w tych powieściach. Posłuży to do stworzenia w podsumowaniu swoistego katalogu emocji, które można odnaleźć w kobiecej prozie opracowującej doświadczenie powojennych migracji i trudnego „zakorzeniania się” na zachodnich rubieżach po 1945 r.

Wystąpienia Uczestników

Aspekt miłości i seksualności we współczesnej twórczości literackiej kobiet w Tamilnadu (Indie Południowe)

Iga Bielawska, igaweronikabielawska@gmail.com, Katedra Azji Południowej, Uniwersytet Warszawski, <https://www.uw.edu.pl/>

Celem pracy była prezentacja i analiza mało znanej współczesnej literackiej twórczości kobiet w języku tamilskim na terenie południowo-indyjskiego stanu Tamilnadu. Istotę badań, pozwalających na ich stworzenie, wyznaczyło dogłębne zbadanie utworów czterech współczesnych poetek, które uznaje się za swoiste patronki nowego pokolenia kobiecej poezji tamilskiej. Należą do nich: Kutti Rewadi (Kuṭṭi Rēvati), Maladi Majdri (Mālati Maitri), Salma (Calmā), oraz Sukirtarani (Cukirtarāṇi). Analiza twórczości powyższych poetek pozwoliła na wyznaczenie wspólnego motywu pojawiającego się w poetyce każdej z nich. Stanowiły go aspekt seksualności i miłości, a także związek kobiety z jej ciałem. W patriarchalnym społeczeństwie tamilskim kobietom nie przystoi operowanie takimi pojęciami, dlatego też utwory tych poetek uznano za obsceniczne i bezwstydnne.

Przeprowadzona analiza materiału badawczego pozwoliła stwierdzić, że kobiety w społeczności zdominowanej przez męski dyskurs mogą wyrazić miłość oraz najbardziej intymny związek, łączący je z ich ciałem poprzez język demona. Stworzono w jego ramach pozornie wyraźne metafory, używając w tym celu gwałtownych zjawisk przyrodniczych. Burza śnieżna, pieniaća się fala, radosny strumień czy wulkan w czasie erupcji przywołują stan zauroczenia, moment porodu czy zespolenie miłosne kochanków.

Kolejnym rezultatem analizy przedstawionego materiału badawczego było wskazanie, że w tradycyjnym społeczeństwie indyjskim to właśnie kobieta ponosi całkowitą odpowiedzialność „za wszelkie niepowodzenia w sypialni”. Tradycja uznaje wydanie na świat potomstwa za niezbywalny obowiązek kobiet. Tym samym tak określa się ich tożsamość społeczną.

Podstawę metodologicznego warsztatu pracy stanowiło tłumaczenie tamilskich źródeł literackich. Zbadano je w oparciu o metodę krytycznej analizy tekstu. Dodatkowo pracę wzbogacano licznymi odwołaniami do zagadnień z zakresu antropologii kulturowej, seksuologii i kwestii społecznych.

BDSM – praktykowanie, a Trójczynnikowa Teoria miłości Sternberga. Czy ból może wzmacniać miłość?

Aleksandra Plewka, aplewka@swps.edu.pl; Katedra Psychologii Różnic Indywidualnych, Diagnostyki i Psychometrii, Uniwersytet Humanistycznospołeczny SWPS, www.swps.pl

W perspektywie historycznej agresja w seksualności wydaje się stanowić społeczne tabu, jednak współcześnie dąży się do wprowadzenia jej do społecznej świadomości poprzez normalizację oraz depatologizację w środowiskach medycznych i psychologicznych konsensualnego BDSM (ang. *Bondage, Discipline, Sadism, Masochism*).

Słowo „konsensualny” pojmuje się jako będący wynikiem zgodnych ustaleń, pojawia się więc możliwość, że erotyczne zachowania agresywne mogą być stałym oraz pożądanym elementem relacji partnerskiej. Kontekst historyczny nakreśla dwa podstawowe problemy, w obliczu których stają współczesne badania nad BDSM. Pierwszym jest trudność w stworzeniu jego pełnej definicji. Drugim fakt, że chociaż geneza BDSM związana jest z praktykami niekonsensualnymi (sadyzm), to depatologizacja tego zjawiska ma dotyczyć tylko jego konsensualnego wymiaru.

Niniejszy przegląd literatury, przyglądając się genezie zachowań BDSM, występującej w nich świadomej zgodzie na zadawanie i doznawanie bólu oraz dynamice między uczestnikami tej gry miłosnej, porówna je z elementami Trójczynnikowej Teorii Miłości Sternberga (1968). Podejmie tym samym próbę odpowiedzi na pytanie, czy praktyki BDSM mogą przyczyniać się do wzrostu subiektywnie odczuwanych przez partnerów: namiętności, intymności oraz zaangażowania. Jednocześnie, bazując na aktualnej wiedzy naukowej, wykaże różnice pomiędzy praktykowaniem BDSM a sadyzmem i masochizmem rozumianymi jako zaburzenie preferencji seksualnych, oraz przyjrzy się szansom i wyzwaniom w pracy klinicznej z klientami, u których w wywiadach pojawia się realizowanie swojej seksualności poprzez BDSM.

Czułość jest tą najskromniejszą odmianą miłości. [...] Pojawia się tam, gdzie z uwagą i skupieniem zaglądamy w drugi byt, w to, co nie jest „ja”.

Kilka uwag o różnych przejawach miłości w powieści „Prawiek i inne czasy” Olgi Tokarczuk

Ewelina Michta, e.michta@uw.edu.pl, Instytut Germanistyki, Wydział Neofilologii, Uniwersytet Warszawski, www.germanistyka.uw.edu.pl

Olga Tokarczuk, laureatka Nagrody Nobla w dziedzinie literatury za rok 2018, jest nie tylko uznaną na świecie powieściopisarką, autorką scenariuszy, eseistką i poetką. To przede wszystkim kobieta, która posiada niebываły zmysł obserwacyjny i potrafi dokonać tego, co w dzisiejszych czasach względnego spokoju i dobrobytu oraz konsumpcyjnego stylu życia, wydaje się być najtrudniejsze – odsłonić skrytą w codzienności doniosłość powszedniej egzystencji. Olga Tokarczuk czyni to z takim skupieniem i konsekwencją, jakby poprzez swoją twórczość prowadziła z czytelnikiem rozmowę. Przykuwa bowiem jego uwagę i uwrażliwia go na zjawiska skomplikowane, niejednoznaczne, często ukryte, a nawet metafizyczne. Należy przy tym zaznaczyć, iż obok takich tematów jak polska kultura, społeczeństwo obywatelskie i równouprawnienie, ochrona środowiska oraz troska o prawa zwierząt, relacje międzyludzkie są jednym z najistotniejszych problemów poruszanych przez tę wybitną pisarkę. Nic w tym dziwnego, gdyż uczestniczy w nich człowiek, na którym z niezwykłą wnikliwością, często iście po macoszemu, noblistka koncentruje swoją uwagę.

Rozważania na temat zjawiska miłości w powieści Olgi Tokarczuk pod tytułem *Prawiek i inne czasy* dotyczą relacji, które zachodzą pomiędzy bohaterami żyjącymi w burzliwych latach XX wieku, w „miejsc[u], które leży w środku wszechświata”, a jest nim tytułowy *Prawiek* – wieś położona w centrum Polski. Czy można tam spotkać miłość? W referacie podjęta została próba odpowiedzi na to pytanie na podstawie analizy życiorysów kilku pokoleń mieszkańców *Prawieku*.

Jak się zakochać? – analiza współczesnych poradników o miłości

Marta Seredyńska, *ms.martaseredynska@gmail.com*, Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych, Uniwersytet Warszawski

Co zrobić, by znaleźć drugą połowę? Jak i gdzie jej szukać? Czy single mogą być szczęśliwe? Współcześnie, w obliczu nieustannego rozwoju technologicznego i społecznego tego typu pytania można było zarówno usłyszeć, jak i przeczytać, np. w wypowiedziach internautów czy debacie publicznej. Nie były one jednak nowością – już od wieków filozofowie, naukowcy czy artyści próbowali wyjaśnić naturę miłości, mimo to pozostawała ona zjawiskiem niezwykle złożonym i onieśmielającym, niełatwo poddającym się analizie. Większość ludzi obawiała się szczerze i otwarcie mówić o swoich związkach, relacjach, które obecne były w ich życiu. Zastanawiające jest, jak wiele osób potrzebuje aktualnie poradnictwa w tym zakresie, a także ile z nich w ostatnim czasie poszukiwało odpowiedzi na nurtujące ich pytania w literaturze lub artykułach (prasowych oraz internetowych). W zależności od tego, w jakiej sytuacji życiowej znalazła się dana osoba (będące singlem, w związku, po rozstaniu itd.), pytania, które sobie zadawała były nieco inne, skupiały się na innych problemach. Jak jednak rozwikłać nurtujące kwestie? Wydawało by się, że każdy na osobiste pytania znajdzie odpowiedź samodzielnie, jednakże pojawiło się narzędzie, które miało w tym pomóc – poradniki o miłości. W referacie poruszono kwestię tego typu wydawnictw, z uwzględnieniem języka oraz treści w nim zawartych. Ukazane zostały przykłady tytułów wydawniczych oraz problemów miłosnych w nich przedstawianych, a także informacje dotyczące czytelnictwa oraz wykorzystywania poradników o miłości w różnych dziedzinach życia.

„Matka i żona, i córka”. O rolach Anny Iwaszkiewiczowej w życiu i twórczości Jarosława Iwaszkiewicza

*Joanna Godlewska, joanna.godlewska@gmail.com, Wydział Filologiczny,
Uniwersytet w Białymstoku*

Celem wystąpienia jest analiza niejednoznacznych ról, jakie odegrała w życiu i twórczości Jarosława Iwaszkiewicza jego żona Anna. Wśród nich wyodrębniono następujące: podmiot młodszej fascynacji (Anna, podobnie do późniejszego męża, przejawiała upodobania homoerotyczne, ale inaczej niż on tłumiła je); intelektualna i duchowa patronka tekstów Iwaszkiewicza; matka jego córek oraz (sic!) – wyobrażona „matka” pisarza, która koła ból męża po jego osobistych tragediach; Eurydyka przechodząca przez otchłanie choroby psychicznej; przyjaciółka; medium łączące Iwaszkiewicza ze światem tradycyjnych wartości i ról społecznych; lustro, w którym Iwaszkiewicz mógł oglądać siebie, swoje kreacje i literackie pomysły.

Wszystkie role Anny Iwaszkiewiczowej zostały zinterpretowane w oparciu o biografie słynnych małżonków, prozę wspomnieniową Jarosława oraz dwa jego wiersze: Do żony z tomu „Powrót do Europy” (pochodzący z pierwszej dekady małżeństwa) oraz „[*** Ten wiersz o kwiatach i jeziorach...]” z tomu „Ciemne ścieżki” (wydanego trzydzieści pięć lat po ślubie); kontekstowo uwzględniono również inne dzieła poety.

Iwaszkiewicz jawi się tu jako artysta skupiony w ogromnym stopniu na sobie, jako homo aestheticus upoetyczniający życie. Powikłane małżeństwo Iwaszkiewiczów pozwala zauważyć, że jest to relacja w dużym stopniu zaprojektowana i „odgrywana” przez poetę, wzorowana na biografiiach O. Wilde’a czy A. Gide’a. Odwołując się do badań S. Sontag nad kampem i wychodzących z jej tez prac M. Gołębskiej i A. Mizerki dochodzimy do wniosku, że życiorys autora „Ciemnych ścieżek” to przykład narcystycznego modelowania biografii homoseksualnej inspirowanej modernistyczną wykwiutnością i estetyką kampu – kategorią zdefiniowaną ex post w XX wieku.

Opisanie powikłanej więzi Iwaszkiewiczów prowokuje do zadawania pytań – o charakter relacji Iwaszkiewicza z innymi osobami, kochankami – ile było w nich autentyczności, a ile kreacji i autokreacji; na ile były wartością i przeżyciem, a na ile literackim projektem.

Miłość do ziemi utraconej w twórczości Kresowiaków po 1945 r.

Ludwika Chojnacka, *ludwika.chojnacka@uwr.edu.pl*, *Stacjonarne Studia Doktoranckie,
Wydział Filologiczny, Uniwersytet Wrocławski*

Niniejszy referat ukazuje wybrane fragmenty utworów literackich (literatury pięknej, wspomnieniowej, pamiętnikarskiej oraz podróźniczej), w których dostrzegalne są związki uczuciowe poszczególnych autorów z utraconą „małą ojczyzną”. Rzec dotyczy terenów znajdujących się na dawnych Kresach południowo-wschodnich II Rzeczypospolitej Polskiej, a szczególnie Lwowa, Drohobycza oraz położonego na Wołyniu Krzemieńca i okolic. Jako przedmiot badań wybrano dzieła nostalgiczne, przepojone miłością do utraconej krainy dzieciństwa i młodości twórców, utwory przywołujące miasta, miasteczka i wsie opuszczone przez ludność polską w 1945 r. po tragicznych wydarzeniach II wojny światowej. Badania dotyczą poezji i tekstów zarówno dzieł autorstwa uznanych w literaturze polskiej pisarzy i poetów, jak i utworów powstałych na emigracji, które ze względu na cenzurę i okoliczności polityczne dotarły do kraju ze znacznym opóźnieniem. W celu przedstawienia pełnego obrazu w referacie wykorzystano również fragmenty ineditów, które poddano analizie pod kątem związków emocjonalnych autorów z utraconym ojczystym regionem. Są to utwory napisane przez przesiedleńców, nazwanych w czasach PRL-u repatriantami, które przetrwały okres, w którym temat Kresów był niewygodny politycznie dla ekip rządzących. Dzieła te były przekazywane z rąk do rąk lub sporadycznie ukazywały się w niskonakładowej prasie lokalnej (obecnie znajdujące się w prywatnym archiwum autorki). Wykazano, że jest to bezwarunkowa, wywodząca się z przekazu pokoleń miłość, niezachwiana traumatycznymi doświadczeniami wojennymi, która, pomimo bolesnych wspomnień, przetrwała i nadal żyje w sercach Kresowiaków, jest przez nich kultywowana i przekazywana młodemu pokoleniu.

Miłość kiedyś a dziś...

Przeobrażenia w nawiązywaniu miłosnych relacji interpersonalnych na przestrzeni ostatnich dziesięcioleci

Patryk Barszcz, patrykbarszcz11@gmail.com, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Wydział Społeczno-Ekonomiczny, Instytut Nauk Socjologicznych & Główny Urząd Statystyczny

W niniejszym referacie podjęto próbę zilustrowania i porównania metod i technik nawiązywania bliskich relacji miłosnych pomiędzy kobietą a mężczyzną na przestrzeni minionych wieków oraz we współczesności. Celem pracy była odpowiedź na pytanie: Czy współczesna sztuka flirtowania i podrywu przypomina sposoby stosowane do nawiązania intymnej relacji damsko-męskiej w przeszłości czy też jest zgoła odmienna? Zastosowana w pracy analiza została przeprowadzona w oparciu o metodę desk-research. Przeprowadzona analiza wykazała, że tajniki podrywu i flirtu, którymi posługiwali się ludzie w ubiegłych epokach zdecydowanie różnią się od tych wykorzystywanych w XXI wieku. W przeszłości, zainicjowanie kontaktu pomiędzy kobietą a mężczyzną było zarezerwowane wyłącznie dla mężczyzn, a spotkaniom towarzyskim dwóch zakochanych osób towarzyszyła bardziej podniosła i uroczysta atmosfera, której wyrazem był odświętny, elegancki ubiór i styl bycia. Wydaję się, że w minionych stuleciach mężczyźni częściej stosowali bardziej romantyczne niż współcześnie tajniki podrywu takie jak choćby: pisanie listów miłosnych, wręczanie kwiatów, czekoladek tudzież innych upominków na każdej randce. Dużą popularnością cieszyły się także ogłoszenia i biura matrymonialne. Warto podkreślić też, że kiedyś, każde spotkanie intymne kobiety z mężczyzną określane było jako randka, w dzisiejszych czasach natomiast bywa nazywane w dość niejednoznaczny sposób jak np. „wspólna kawa”, „ustawienie się na mieście”, „wypad do kina”. Można także domniemywać, że dzięki rozwojowi technologii ludzie nie spotykają się tak często twarzą w twarz jak to miało miejsce w przeszłości, gdyż kontaktują się ze sobą za pośrednictwem komunikatorów internetowych, Skype’a, portali społecznościowych czy też SMS-ów. Coraz bardziej powszechne staje się również poszukiwanie partnera życiowego w alternatywny sposób np poprzez uczestnictwo w Speed Datingu, założenie konta na portalu randkowym, a nawet udział w programie randkowym w telewizji.

Miłość, pożądanie, przemoc – obrazy związków i ról płciowych we współczesnej powieści erotycznej

*Angelika Szelałowska-Mironiuk, angelika.szelałowska@gmail.com, Uniwersytet
Humanistycznospołeczny SWPS, www.swps.pl*

Współczesne powieści erotyczne, pisane przez kobiety dla kobiet, takie jak „365 dni” czy „Pięćdziesiąt twarzy Grey'a”, budzą kontrowersje i oceniane są przez literaturoznawców jako utwory mało ambitne. Tymczasem, jak zaznacza Eva Illuoz, bestsellery mówią wiele o odbiorcach, społeczeństwie i realiach społecznych. W wystąpieniu opisano role płciowe, strukturę władzy oraz charakterystykę związków, jaka wyłania się z kart współczesnych powieści erotycznych. Utwory te odczytano w duchu krytyki feministycznej i psychoanalitycznej, poszukując odpowiedzi na pytanie: czy opisywane, fikcyjne związki są oparte na miłości, rozumianej jako sztuka, która wymaga nauki (zgodnie z definicją Fromma), na przemoc seksualnej i psychicznej, czy też wyłącznie na pożądaniu. Nakreślono również psychologiczny portret głównych bohaterów powieści erotycznych w celu pełniejszego, systemowego rozumienia ich wbrew pozorom skomplikowanych relacji. W pracy analizowano także rolę kobiety i mężczyzny, ich przeobrażenia i zgodność z popularnym współcześnie i korzystnym psychologicznie modelem partnerskim, w którym obie osoby są równymi sobie podmiotami. Poszukiwano także odpowiedzi na pytanie, co sprawia, że w dobie emancypacji kobiet i rozwijania się wrażliwości u mężczyzn miliony osób na świecie wciąż sięga po opowieści, które prezentują raczej patriarchalny układ pomiędzy osobami tworzącymi związek. Odwołano się do koncepcji znaczenia baśni Bettelheima oraz jungowskiego rozumienia zbiorowej świadomości i nieświadomości.

Miłość silniejsza niż śmierć. Upiorni oblubieńcy w polskiej i rosyjskiej bajce ludowej

*Anna Zalewska, anna.zalewska.001@wp.pl, Katedra Literatur Słowiańskich,
Instytut Literaturoznawstwa, Wydział Humanistyczny, Uniwersytet Mikołaja
Kopernika w Toruniu, www.human.umk.pl*

Miłość dwojga bohaterów stanowi jeden z najpopularniejszych wątków obecnych zarówno w polskiej, jak i rosyjskiej prozie ludowej. Szczególnym tego przykładem jest bajka magiczna, w której narzeczony może przybrać postać upiora, a więc istoty demonicznej. Występowanie tego typu relacji romantycznej w tekstach polskiego i rosyjskiego folkloru poświadczają m.in. wątki T 363 „Upiór-narzeczony” (SUS 363 „Żenich-upyr”) oraz T 365 „Umarły porywa narzeczoną (Lenora)” (SUS 365 „Żenich-miertwiec”). Na ich podstawie dokonana zostanie analiza porównawcza mająca na celu zestawienie sylwetek demonicznych oblubieńców w oparciu o wierzenia ludowe wywodzące się z obu wspomnianych kręgów kulturowych.

W pierwszej kolejności warto poruszyć kwestię związku upiora ze strzygą/strzygoniem, gdyż pojęcia te nie zawsze rozumiane są przez zbieraczy folkloru w jednakowy sposób – najczęściej używane są one synonimicznie, lecz niekiedy dochodzi do ich rozróżniania. Następnie przedstawione zostanie ludowe wyobrażenie dotyczące tzw. „żywych trupów” i osób przemienionych w wampira: widoczne jeszcze za życia oznaki świadczące o demonicznych skłonnościach, zachowanie charakterystyczne dla upiora oraz sposoby jego unicestwienia. Analiza porównawcza stanowiąca część właściwą referatu przeprowadzona zostanie z zachowaniem powyższego porządku rozważań. Szczególna uwaga poświęcona będzie wyglądowi upiornego narzeczonego, zachowaniu demona w jego naturalnym środowisku oraz działaniom podejmowanym w celu pozbycia się go.

Kontakt z „żywym trupem” lub wampirem często pociąga za sobą negatywne konsekwencje nie tylko dla jego wybranki – niejednokrotnie zdarza się, że „zły” przyprawia o śmierć również najbliższą rodzinę dziewczyny. Nakryty przez narzeczoną w kościele lub na cmentarzu karze bohaterkę za jej ciekawość i stwarzanie pozorów, że nie była świadkiem działalności demona. Warto przy tym dodać, że cechy bajkowego upiora odpowiadają ludowym wyobrażeniom na jego temat.

Miłość w welonie sacrum. Kilka uwag o lirycznej twórczości Dariusza Dekkańskiego

Bartłomiej Borek, *borek.bartlomiej@wp.pl*, UMCS, Wydział Humanistyczny,
www.umcs.pl

Literacka aktywność Dariusza Dekkańskiego, nieodczytana jeszcze przez literaturoznawców, okazuje się intrygującym wyzwaniem interpretatorskim, którego warto się podjąć. Nie bez powodu! To twórczość naznaczona epistemologicznymi wędrówkami podmiotu lirycznego, jak i weryfikacją ontologicznej warstwy świata. Warto zaakcentować, że bogactwu semantycznemu, nie ustępuje w niczym bogactwo stylistyczne, tak samo ważne dla zrozumienia sensów, jak sama warstwa znaczeniowa poezji autora Saudade. Poezja Dekkańskiego jest przesycona emocjonalnością, co ciekawe, sprzęgnięta jednocześnie z nienachalnym, wręcz przypadkowym, racjonalizmem. Wśród najważniejszych tendencji tematycznych tego pisarstwa konieczna wyróżnienia zdaje się właśnie miłość, a właściwie dążenie do poznania prawdy o tym uczuciu. W odczycie zatytułowanym „Miłość w welonie sacrum. Kilka uwag o lirycznej twórczości Dariusza Dekkańskiego” kanwą rozważań czynię relację człowieka z Bogiem, ukonstytuowaną wskutek miłosnego uczucia na drodze teofanii, nierzadko trudnego, obrazoburczego, ale epistemologicznie transgresyjnego kontaktu z sacrum. Poza miłością transcendentną, ważna okaże się także miłość fizyczna, erotyczna – homoerotyczna, przyczyniająca się przede wszystkim do lęków i stanów depresyjnych doświadczającego miłości bytu. Miłość w twórczości Dekkańskiego to uczucie ambiwalentne – z jednej strony pełni rolę asumptu do wzmożonej aktywności w świecie (poszukiwań, autorefleksji nad własnym życiem, powrotów do przeszłości i „przepracowania” dawnych lęków), z drugiej, jawi się jako powód przybliżania się bohatera w stronę mroku.

Miłość w zwierciadle dzieciństwa. Stracone uczucie w dyptyku zespołu Marillion: „Lavender” i „Kayleigh”

*Judyta Bednarczyk-Czeredys, bednarczyk.judyta@gmail.com, Interdyscyplinarne
Studia Doktoranckie Uniwersytetu SWPS, Kulturoznawstwo, www.swps.pl*

Pierwsza miłość nie zostanie nigdy zapomniana. Nie, jeśli zapamięta ją artysta.

Wśród albumów studyjnych zespołu Marillion największą popularnością cieszy się ten, który opowiada o utraconym dzieciństwie. Wydany w 1985 roku „Misplaced Childhood” okazuje się być placem zabaw, na którym rozrzucone zostały symbole miłości i bólu: kredowe serca, drobne, lawendowe kwiaty, telefoniczne słuchawki. To pomysł Fisha na oswojenie przeszłości i zabrania fanów w sentymentalną podróż. Echa sternizmu i baśniowej imaginacji, usytuowane jednak w pejzażu dwudziestowiecznych Edynburga i Berlina.

Dzięki analizie przeprowadzonych z poetą wywiadów pewnym jest, że imię „Kayleigh” powstało z połączenia dwóch innych – Kay i Lesley, że plac targowy obsypany płatkami wiśni istniał naprawdę i że za niektórymi wyborami młodości stały tragedie kochanków... Lecz gdyby Fish nie porzucił Kay, być może nigdy nie powstałaby jedna z najpiękniejszych miłosnych ballad.

Wpływ utraconego uczucia na rozwój twórczości jest przedmiotem poniższego studium. Szczegółowej interpretacji poddana została zarówno kompozycja „Kayleigh”, jak i dopełniająca ją „Lavender”. Stanowią one unikatowy dyptyk, możliwy do odczytania w kontekście commedia dell’arte, teatru świata i roli błazna (jako archetypu) w życiu jednostki. Badanie podparte zostało tezami Moniki Sznajderman, zawartymi w książce „Błazen”, „Maski i metafory” oraz Umbarta Eco („Historia brzydoty” i „Historia piękna”). Autorka przedstawiła również własną teorię na temat korespondencji tekstu muzycznego i poezji. Suma przedstawionych w pracy wniosków została dołączona do badań dotyczących motywów błazeńskich we wczesnej twórczości zespołu Marillion, na którą składają się dzieła: „Script for a Jester’s Tear” (1983), „Fugazi” (1984), „Misplaced Childhood” (1985) i „Clutching at Straws” (1987).

Miłość wśród millenialsów i baby boomers

Alina Błaszczuk, alinab5@o2.pl, Uniwersytet Łódzki, Wydział Zarządzania

Ze słowem „miłość” spotykamy się codziennie, bo używa się go zbyt często i co najważniejsze – bez szacunku. Młodzi bardzo często wyrażają swoją miłość na widok jakiejś rzeczy bądź obcej (znanej z mediów) osoby. Dlatego w języku potocznym słowo to już nie bardzo wiadomo co znaczy i straciło sens. W zależności od pokolenia oznacza coś zupełnie innego, a często nie oznacza nic. O miłości można znaleźć wiele informacji w różnych dyscyplinach naukowych, ale powinno to zagadnienie interesować każdego człowieka. Nie jest to pojęcie o charakterze akademickim, ale przede wszystkim jest motywem przewodnim każdego ludzkiego życia. Ksiądz Mieczysław Maliński napisał: „Miłość jest konstruktywną cechą człowieka. Bez miłości człowiek nie jest człowiekiem. Obowiązuje to każdego, niezależnie od wieku i sytuacji życiowej”.

Pokolenie millenialsów wprowadziło swoje znaczenie miłości. Wiele informacji można znaleźć na portalach społecznościowych: Facebooku, Instagramie czy Twitterze, gdzie podpisy „kocham” i „to moja miłość” są pod różnymi zdjęciami oraz wyrażanie miłości do celebrytów i idoli znanych głównie z mediów. Jest to pokolenie wychowane od początku z nowoczesnymi technologiami.

Celem pracy jest analiza porównawcza słowa „miłość” dla młodego i „trochę starszego” pokolenia. Pokolenie baby boomers uważało, że słowo „miłość” i „kocham” są zarezerwowane głównie dla rodzin oraz Boga i Ojczyzny. Pokolenie millenialsów widzi miłość do rzeczy, robotów i sprzętu. Można wysnuć wniosek, że dla tych młodych ludzi przedmioty są ważniejsze niż ludzie, szczególnie ci bliscy (rodzina).

Miłość? Żądza? Obsesja? Postać matki Joanny w operze „Diabły z Loudun” Krzysztofa Pendereckiego

*Paulina Książek, paulina.p.ksiazek@gmail.com, Wydział Nauk o Sztuce,
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu*

Postacie ojca Grandiera oraz Joanny od Aniołów wielokrotnie inspirowały twórców. Demoniczna historia o wierze, miłości, pożądaniu i dążeniu do celu znalazła wśród nich bardzo podatny grunt. Także polscy artyści nie ustrzegli się przed jej wpływem. Zarówno Jerzy Kawalerowicz, jak i Krzysztof Penderecki znaleźli własne sposoby na to, by zdarzenia z Loudun znalazły inny środek przekazu niż słowo. Interesująca w tym aspekcie jest zwłaszcza opera Krzysztofa Pendereckiego „Diabły z Loudun”, która przemówiła językiem awangardowym. Sportretowana w niej matka Joanna to kobieta, która mierzy się ze swoimi uczuciami, pragnieniami i z tym, co tak naprawdę jest dla niej ważne. Interesujący jest tu zwłaszcza jej stosunek do Boga oraz wiary, a także myśli dotyczące ojca Grandiera. W swoim wystąpieniu postaram się rozważyć te kwestie i odpowiedzieć na pytanie, co tak naprawdę kieruje postępowaniem zakonnic: miłość, żądza, a może coś zupełnie innego.

Nieznane oblicze miłości: *love addiction* jako szczególny typ uzależnienia

Piotr Dubiel, *dubielpe@gmail.com*, Instytut Nauk Teologicznych, Wydział Teologiczny, Uniwersytet Opolski, *www.wt.uni.opole.pl*

Miłość pojmowana jest najczęściej jako coś pięknego i wzniosłego. Wydaje się ona być tak naturalna i właściwa dla człowieka, że nie analizuje się jej w kategoriach normy i patologii. Niestety istnieją takie jej formy, które przekraczają granice normy i sytuują się w obszarze zachowań patologicznych. Miłość często jest mylona z obsesyjnym skupieniem na partnerze, przymusem pozostawania w związku lub nieustanną pogonią za romantycznym początkiem. Osaczenie partnera prowadzi najczęściej do stopniowego, coraz silniejszego zdominowania go, aż do skrajnych form odbierania mu jego autonomii co sprawia, że człowiek ten zaczyna dusić się w relacji miłosnej i pragnie jak najszybciej się z niej uwolnić. Drugim rodzajem błędnego pojmowania miłości jest sprowadzanie uczucia jedynie do towarzyszącego etapowi zakochania stanu chwilowej euforii, który z czasem mija, dlatego osoby takie stale poszukują nowych partnerów, aby przeżywać swoje miłosne uniesienia od nowa. Jedni trzymają się kurczowo wybranej osoby, zaś drudzy stale zmieniają obiekty swoich uczuć w pogoni za przyjemnymi doznaniem płynącymi ze stanu zakochania. Takie schematy bliskich relacji mogą powtarzać się wielokrotnie w życiu ludzi, którzy nie uświadamiają sobie, że wykazują cechy nałogu określanego dziś coraz częściej jako uzależnienie emocjonalne lub *love addiction*. Celem niniejszego wystąpienia będzie próba dokonania charakterystyki tego szczególnego zjawiska oraz przybliżenia jego złożonej genezy. Przedstawione zostaną argumenty, które przemawiają za tym, aby zaliczać *love addiction* do grupy uzależnień behawioralnych. Omówione zostaną także schematy i występujące w ich obrębie wzorce zachowań typowe dla osób wykazujących ten rodzaj nałogu, umożliwiające jego rozpoznawanie.

Oblicza miłości w filmach Wong Kar-Waia

Karina Antczak, *antczak754@gmail.com*, Uniwersytet Adama Mickiewicza

Miłość jest jednym z ulubionych tematów twórców filmowych. Jej obecność możemy dostrzec w filmach akcji, w filmach fantastycznych czy w dramatach. Porusza ona nasze serca, zmysły. Sprawia, że się uśmiechamy i płaczemy. Lubimy ją oglądać – to właśnie dlatego gatunek komedii romantycznej jest niezwykle popularny, pomimo tego, że znamy wiele podobnych historii i wiemy jakie będzie zakończenie. W wystąpieniu chciałabym skupić nie na popularnych filmach i miłości, ale na twórczości hongkońskiego scenarzysty, reżyser i producenta filmowego Wong Kar-Waia. Zważywszy na ograniczenia czasowe pragnę się skupić na trzech wybranych obrazach filmowych: Kiedy łyzy przeminą (1988), Chungking Express (1994) i Happy Together (1997). Filmy te opowiadają historie miłosne, jednakże każdy przedstawia miłość z innej perspektywy. Pierwszy opowiada o członku gangu, który poznaje piękną dziewczynę i dla niej chce porzucić przestępcze życie. Jednak jego brat wpada w kłopoty i bohater musi wybrać między miłością a lojalnością. Drugi opowiada o dwóch policjantach, nieszczęśliwie zakochanych i samotności ludzi w wielkim mieście. Trzeci natomiast przedstawia historię dwóch mężczyzn, którzy chcąc ratować swój związek podróżują po Argentynie. Filmy Wong Kar-Waia są niezwykle. Poprzez piękne zdjęcia każda historia filmowa przedstawia inne oblicze miłości. Analizując jednocześnie trzy obrazy możemy dostrzec miłość w różnych jej formach i kształtach, w zależności od bohaterów, miejsca akcji, czynników zewnętrznych. Nie zmienia to jednak jej siły i potęgi jaką oddziałuje na każdego z nas, na nasze działania i decyzje poprzez całe nasze życie.

Oblicza miłości w teatrach telewizji Henryka Baranowskiego

*Magdalena Nowacka-Flakiewicz, Centrum kultury pamięci i edycji pamięci
Uniwersytetu Warszawskiego*

Całe życie był otoczony kobietami, które pełniły różne „funkcje” i odgrywały w jego teatrze życia różne role. To niezwykle połączenie reżyserowania w życiu i na scenie, inscenizowania siebie i innych to zawodowo dar, a prywatnie chyba przekleństwo, bo im więcej chaosu w życiu prywatnym i zawirowań miłosnych, tym więcej porywającej sztuki, którą tworzył.

Henryk Baranowski – niepokorny wizjoner, outsider i indywidualista – jako reżyser w teatrze i telewizji oraz w polskim radio adaptował prozę nieoczywistą: Joyce’a, Kafkę, Taboriego, Gombrowicza, Geneta, równolegle przedstawiając ekstrawaganckie, wzbudzające liczne kontrowersje inscenizacje Norwida, Zapolskiej czy Fredry. Odniósł spektakularny sukces jako twórca operowy, pracował w Polsce, Rosji, Stanach Zjednoczonych czy w Niemczech. Wszechstronne zainteresowania i wychodzące poza wszelkie ramy podejście do sztuki, które przekładał na swój język w różnych dziedzinach, ukazywały obrazowe widzenie świata.

Oblicza miłości w twórczości Baranowskiego ukazywały raczej męski punkt widzenia w odniesieniu do stereotypu kobiecości w patrocentrycznej kulturze, a prezentowana wyobraźnia erotyczna Twórcy była opanowana przez żywioł wody. Odwoływał się do kobiety-szatana – jak u Przyby-szewskiego, do kobiety-modliszki – jak u ekspresjonistów i Georges’a Bataille, ale także do kobiety jako symbolu uspokojenia, oparcia dla męczyzny –towarzyszki ciała i myśli.

Materiałem badawczym będzie pięć sztuk teatru telewizji: „Tak, chcę tak” (1992), „Dla Fedry” (1998), „Puste niebo” (1999), „Święta wiedźma” (2002), „Noc jest matką dnia” (2004).

Sceny metafizycznej i cielesnej miłości w teatrach telewizji na różnym poziomie u Baranowskiego porażają intensywnością i symbolizmem. Celem mojego referatu jest więc zgłębienie refleksji nad tym, jak osobiste doświadczenia miały wpływ na twórczość Henryka Baranowskiego.

Oblicze miłości w kulturze muzycznej w kontekście treści słowno-muzycznych folkloru regionu kujawskiego

*Piotr Beciński, p.becinski@gmail.com, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego
w Bydgoszczy*

Termin folklor stał się pojęciem międzynarodowym. W swoim zakresie obejmuje on wszelkiego rodzaju zagadnienia związane z życiem ludu. Przedmiotem badań folkloru są między innymi pieśni i tańce poszczególnych regionów, którymi ciągle zajmują się specjaliści w dziedzinie sztuki tak jak chociażby etnomuzykolodzy, kompozytorzy (w kontekście inspiracji twórczej) czy też dyrygenci (i inni wykonawcy).

Również i polska muzyka ludowa jest inspiracją dla wielu artystów. Celem tej pracy jest zwrócenie uwagi na aspekty emocjonalności i oblicza miłości w wybranych pieśniach regionu kujawskiego. Utwory wybrane zostały z tomu „Kujawy” Oskara Kolberga. Zbiór ten jest częścią słynnej 33 tomowej monografii „Lud. Jego zwyczaje, sposób życia, mowa, podania, przysłowia, obrzędy, gusła, zabawy, pieśni, muzyka i tańce”. Należy wziąć pod uwagę to, że dzieło wybitnego etnografa Oskara Kolberga jest cennym materiałem źródłowym. Kujawskie pieśni ludowe („A wyjrzyjcie pacholicy”, „Czegoś oczka zapłakała?”, „Leć głosie po rosie”) zostały scharakteryzowane pod względem treści słowno-muzycznej. Przeanalizowano wobec tego formę muzyczną i interpretacje słowną. Szczególną uwagę zwrócono jednak na miejsce i sposób wyrażania miłości we wspomnianych pieśniach. Są one zróżnicowane i każda z nich ukazuje zupełnie inne oblicze miłości. Głównym wnioskiem jest to, iż kultura muzyczna folkloru regionu kujawskiego jest niezwykle różnorodna, a amatorska twórczość opisuje w prosty, ale też i niekiedy poetycki sposób pojęcie wyjątkowego uczucia miłości.

Obywatel Miłość **– czyli do kogo pisał swoje teksty Grzegorz Ciechowski?**

Aleksandra Margol, olamargol0307@wp.pl, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

W wystąpieniu przeanalizowane zostały teksty Grzegorza Ciechowskiego, lidera Republiki, który opisywał swoją (na tamten czas) miłość z Anną Skrobiszewską. Teksty były interpretowane w oparciu o film Wojciecha i Anny Skrobiszewskich pod tytułem „Obywatel Miłość”. Ukazane zostały także socjologiczne i społeczne aspekty historii miłosnej Anny – wdowie po Grzegorzu Ciechowskim. Za sprawą referatu można nabrać innego spojrzenia na działania artystyczne lidera Republiki i zobaczyć go, jako osobę potrzebującą ciepła, rodziny i domu. W wystąpieniu poruszone były problemy tożsamości jednostki do grupy, jaką jest rodzina. Wizerunek Grzegorza Ciechowskiego zmienia się, po zapoznaniu się z historią jego miłości z Anną Skrobiszewską, która przyniosła na świat trójkę jego dzieci. Grzegorz Ciechowski dla wielu ludzi jest inspiracją, ulubionym artystą i autorytetem, dlatego warto zobaczyć film pt. „Obywatel Miłość”, aby nabrać świeżego spojrzenia w postrzeganiu wizerunku lidera Republiki, która ówczesnie była znana w całym kraju i nie tylko, zrzeszając przy tym ogromną ilość fanów. Przy okazji zapoznania Państwa z mało znanym tematem miłości Grzegorza Ciechowskiego z Anną, będzie można nabrać nowego i innego spojrzenia na jego teksty, ponieważ wiele było pisanych właśnie dla niej. Od fatalnej miłości i zdającej się być prawie nie możliwą, przychodzi związek, dzieci, a następnie nagła śmierć Grzegorza, która zmieniła losy jego rodziny. Analizowane będą między innymi teksty z płyty „Siódma pieczęć”.

Ontologia miłości w pismach Gabriela Marcela

Anna Wąsowicz, anna.wasowicz@uwr.edu.pl, Wydział Nauk Społecznych, Instytut Filozofii

W referacie przedstawiona zostaje filozofia miłości zaproponowana przez francuskiego filozofa Gabriela Marcela w odniesieniu do współczesnej, ale i najnowszej filozofii francuskiej. Życie osobiste Marcela, które zostało naznaczone tak śmiercią, jak i miłością jest powodem i przyczyną jego poświęcenia się filozofii. Wyboru takiej, a nie innej drogi, tak umysłowo-twórczej, jak i artystycznej. Filozof podczas swych studiów filozoficznych zaczytuje się w idealistach niemieckich i francuskich, w Bergsonie, a także w spirytualistach amerykańskich, jak Royce czy Hocking'u. Wszystkie doświadczenia, a także lektury mają wpływ na jego myślenie o miłości. Marcel, inaczej niż Jean- Luc Marion, polemizuje

z fenomenologią jako ścieżką w obrębie filozofii. To autentyczność, etyka autentyczności (jak w tytule książki Charlesa Taylora „myślenie doświadczaniem”, a myślenie poprzez doświadczanie ma największy wpływ na jego koncepcję miłości. Antropologia filozoficzna, w tym szczególnie objawiająca się pod postacią filozofii człowieka wychodzi z propozycją dialogu, dialogu jaki ma nieść człowiek wobec drugiego, Ja: Ty, gdzie człowiek próbując wyjść na przeciw drugiego, obejmuje go własnym jestestwem. I w tym właśnie, zdaniem Marcela, objawia się miłość. Miłość jest dla niego dialogiem, próbą dotarcia do drugiego człowieka, próbą konfrontacji, a może przede wszystkim darem i tak powinnością, jak i zobowiązaniem ontologicznym. Referat jest także odpowiedzią na pojmowanie ontologicznego paradygmatu miłości ludzkiej.

Plutarch z Cheronei o miłości hetero i homoseksualnej w relacjach społecznych

Joanna Rybowska, joannarybowska@yahoo.pl, Katedra Filologii klasycznej, Zakład Hellenistyki i Religioznawstwa, Uniwersytet Łódzki (@uniwersytet_lodzki)

Miłość to doświadczenie wpisane w struktury społeczne, które zmieniało się w historii zarówno poszczególnych państw, jak i dziejów powszechnych. Kultura Hellady, której rozwój można śledzić na przestrzeni kilku stuleci, ukazuje to doświadczenie w bardzo różnych wymiarach społecznych i strukturalnych. W dobie Cesarstwa Rzymskiego „strukturę uczuć” badał i opisywał jeden z największych moralistów greckich, Plutarch z Cheronei. Przez całe swoje pracowite i twórcze życie starał się odpowiedzieć na najistotniejsze pytania, w jaki sposób należy kształtować siebie samego, relacje z innymi ludźmi, ku jakim wartością zmierzać, aby w „życiu doczesnym” być szczęśliwym. Cheronejczyk, „lekarz ludzkich dusz”, jak nazywali go przyjaciele, uznawał miłość, małżeństwo, przyjaźń, za ważne elementy dyskursu filozoficznego oraz istotne części życia filozofa i dobrego obywatela. W *Moraliach* odnaleźć można osobne traktaty poświęcone: miłości małżeńskiej, rodzicielskiej, braterskiej, erotycznej zarówno hetero, jak i homoseksualnej. Kilka osobnych utworów zaliczanych do *Moralii* poświęcił filozof fenomenowi przyjaźni. Z rozproszonych uwag, zawartych w różnych traktatach można wnosić, że Plutarch także bogom i Bogu przypisywał cnoty społeczne, cnotę miłości i przyjaźni. Tematyka miłości i przyjaźni pojawia się również w *Żywotach równoległych*, jako ważny element charakterystyki poszczególnych postaci.

Celem, jaki postawiono sobie przy pisaniu niniejszej pracy, była próba odpowiedzi na następujące pytania: 1) W jaki sposób Plutarch pojmował interakcje między „mną a innym” w relacjach mąż-żona, dorosły mężczyzna-młodzieniec. 2) Jakie praktyki, działania i cnoty moralne uznawał Cheronejczyk za takie, które sprzyjały powstaniu harmonii i szczęścia w związkach miłosnych zarówno homoseksualnych, jak i heteroseksualnych.

Postawy życiowe ukazane w tekstach piosenek Beaty Kozidrak na płycie „Szkłanka wody” Bajmu

Anna Jabłońska, a.jablonska1993@gmail.com, Instytut Historii, Wydział Nauk Humanistycznych, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, www.kul.pl

Celem wystąpienia było zaprezentowanie postaw ukazanych w tekstach piosenek Beaty Kozidrak umieszczonych na albumie „Szkłanka wody” zespołu Bajm, co zrealizowano dzięki interpretacji utworów. W 14 tekstach Kozidrak dostrzegalne są różne postawy. Utwór „Lola Lola” mówi o przemianie wewnętrznej w następstwie zbrodni dokonanej na bliskiej osobie, po doznanych od niej rozczarowaniu. „O Tobie” stanowi zbiór rad dla osoby oddanej karierze, aby zwracała także uwagę na inne, ważne aspekty życia. „Szkłanka wody” traktuje o zmaganiu się z uzależnieniem od narkotyków. „Každy nowy dzień” ukazuje dostrzeganie tego co ma wartość oraz naukę akceptacji rzeczywistości. „Wyspa bezludna” mówi o kobiecie, która dobrze czuje się sama ze sobą i nie angażuje się w relacje miłosne, jednak udziela mężczyźnie rad w jaki sposób potencjalnie mógłby wzbudzić w niej miłość. „Jak kobieta” ukazuje zrozumienie i porady dla osoby porzuconej przez ukochanego, a „7 gór, 7 rzek” potrzebę bliskości z konkretną osobą i determinację do pokonania przeszkód, aby zdobyć miłość. „Modlitwa o złoty deszcz” mówi o potrzebie bezpieczeństwa, pragnieniu posiadania bliskiej osoby i nadziei pokładanej w Bogu. „12 stopni” opowiada o zrozumieniu, zaangażowaniu, chęci pomocy ukochanemu w przewycięzeniu wewnętrznych obaw. Utwór „Mandarynki, pomarańcze” przedstawia sytuację kobiety po rozstaniu z ukochanym, jej wspomnienia wspólnej relacji i rozważania na temat jego obecnego życia. „Lublin – Grodzka 36a” ukazuje zagubioną kobietę, potrzebującą bliskości ważnej dla niej kobiety, jej rad, których kiedyś nie doceniała, podążając za swoimi marzeniami. „Chodź do mnie chodź” mówi o zakochanej kobiecie, zdecydowanej na zbudowanie związku. „Kamienny las” traktuje o zależności emocjonalnej od drugiej osoby i oczekiwaniu od niej pomocy w przewycięzeniu własnych trudności. „Plama na ścianie” przedstawia refleksje nad życiem, uczuciami, a także przemianę wewnętrzną i docenienie wartości obecnej chwili u boku ukochanego.

Poza czasem – miłość zapisana w listach. O „Ostatnim rozdaniu” Wiesława Myśliwskiego

*Anna Piniewska, ania.pin@wp.pl, Wydział Polonistyki, Uniwersytet Warszawski,
<http://www.polon.uw.edu.pl/glowna>*

Celem referatu była analiza powieściowych listów w "Ostatnim rozdaniu" Myśliwskiego – świadectwa prawdziwej, choć niespełnionej miłości dwojga bohaterów – która doprowadziła autorkę do stwierdzenia, że aspekt metafizyczny uczucia zostaje uruchomiony nie tylko w planie treściowo-fabularnym, lecz także (i przede wszystkim) formalnym, wynikającym ze specyficznego przetworzenia poetyki listu. Już kompozycja powieści zakłada, że miłość jest ponadczasowa. Kluczowym kontekstem interpretacyjnym była Teoria listu Skwarczyńskiej, z wyszczególnieniem myśli o korespondencji jako splocie dwóch jaźni.

W pracy bohater utożsamiony został z pierwszoosobowym narratorem, co może budzić wątpliwości. Narrator powieści ma dużo większe kompetencje niż szablonowa postać, jednak przy uwzględnieniu wewnętrznego podziału pierwszoosobowej narracji na „ja”-przeżywające i „ja”-opowiadające (obdarzone większymi kompetencjami) teza znajduje uzasadnienie. Podobną intuicję miał Biłos, określający narratora Myśliwskiego „ja”-opowiadaczem. Czytelnik nie ma bezpośredniego dostępu do listów Marii – bohater-narrator używa różnych sposobów, by je przytoczyć; są to między innymi: streszczenia słów ukochanej, konstrukcje w mowie pozornie zależnej, gry z dystansem czasowym. Zmodyfikowany, pozbawiony graficznego wyodrębnienia list odczytany zostaje jako czuły gest otwarcia się na drugiego człowieka i jego głos – co zostaje udowodnione w świetle kategorii czułości, przywołanej w mowie noblowskiej Tokarczuk.

Kluczowe okazały się ostatnie słowa Marii, które wprost uruchamiają metafizyczny wymiar relacji dwojga bohaterów – miłości, która może się spełnić tylko „poza latami, które minęły”. Wątek uczucia spleciony jest z konstrukcją czasu – w obrębie jednego listu przenika się kilka struktur czasowych. Najważniejsze jest jednak to, że przytoczone listy są pozbawione podstawowego wyróżnika formalnego (określenia daty i miejsca) – również dzięki temu miłość bohaterów zyskuje wymiar uniwersalny.

Różne oblicza miłości w literaturze. Zwątpienie w miłość prawdziwą na przykładzie wybranych dzieł literackich

Aldona Kiełpińska, aldonka9216@gmail.com, Akademia Pomorska w Słupsku, Wydział Filologiczno-Historyczny, www.apsl.edu.pl

W literaturze powszechnej zaobserwować można różne rodzaje miłości. Już w Biblii odnaleźć można „Hymn o miłości” będący jedną z pierwszych definicji tego uczucia. Na przestrzeni wieków ulega ono przeobrażeniom, stale zmienia miejsce w hierarchii ludzkich wartości. Pisarze i poeci począwszy od starożytności a kończąc na literaturze współczesnej zdecydowanie częściej przedstawiają obraz miłości nieszczęśliwej i zwątpienie w istnienie tej prawdziwej, odwzajemnionej. To wzbudza w odbiorcy współczucie i utożsamianie się z bohaterem powieści bądź podmiotem lirycznym w wierszu. Jan Andrzej Morsztyn, przedstawiciel baroku, w sonecie „Do trupa” porównuje stan zakochania ze śmiercią. Podmiot liryczny cierpi zestawiając własne cechy z wyglądem trupa. Romantyzm był także epoką nieszczęśliwej miłości. Honoré de Balzac w powieści „Ojciec Goriot” przedstawia miłość ojcowską. Tytułowy bohater poświęcił swoje życie córkom, które nie odwzajemniły jego uczucia a wręcz szydziły z niego. Jego samotna śmierć dowodzi, że prawdziwa miłość dziecka do rodzica nie istnieje. Bardzo słynna okazała się także powieść Johanna Wolfganga von Goethego, która skłoniła wielu młodych ludzi do samobójstwa. Główny bohater nieszczęśliwie zakochany, nie mogąc być z ukochaną odbiera sobie życie. Jest to przykład kolejnej niespełnionej miłości i braku odwagi do walki o uczucie. Powieść pozytywistyczna „Lalka” Bolesława Prusa ukazuje wyższość takich wartości jak dobra materialne czy pozycja społeczna nad miłością. Żadne z małżeństw występujących w utworze nie jest szczęśliwe co nie zachęca odbiorcy do budowania trwałej relacji. Podobny obraz miłości obecny jest w literaturze współczesnej. Autorzy powieści dla młodego pokolenia przedstawiają ją w sposób trywialny łącząc ją jedynie z seksualnością i egoizmem. Taki obraz miłości przedstawiany w literaturze nie jest korzystny dla dojrzewającego człowieka. Kształtuje w nim świadomość jej nieistnienia.

Seksualny transhumanizm

Konrad Krystian Kuźma, *kkuzma@aps.edu.pl*, *Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej*, *www.aps.edu.pl*

Transhumanizm jest ruchem intelektualnym, kulturowym oraz politycznym postulującym możliwość i potrzebę (ale nie konieczność) wykorzystania nauki i techniki, w szczególności neurotechnologii, biotechnologii i nanotechnologii, do przezwyciężenia ludzkich ograniczeń i poprawy kondycji ludzkiej. Jednym z przykładów transhumanizmu może być cyberseks oraz powstające wspólnie roboty mające zaspokoić seksualne potrzeby ludzi. Prezentacja skupiać się będzie na przedstawieniu prognozowanego dalszego rozwoju cyberseksu oraz wykorzystywania robotów seksualnych w nurcie transhumanizmu. Ponadto, prezentacja odnosić się będzie do dzieł kultury dotyczących przyszłości seksu i miłości w miarę rozwoju cywilizacji i postępu technologicznego. Jest to szczególnie istotne ponieważ dr Robin Hanson, pracownik naukowy George Mason University oraz Oxford University sformułował bardzo mroczne stwierdzenie „nowe technologie są w stanie zmienić świat w następnym stuleciu lub dwóch tak bardzo, że nasi potomkowie w wielu aspektach nie będą mogli być uważani za ludzi”. Głównym celem jest próba odpowiedzi na pytanie czy sformułowanie Hansona rzeczywiście może dojść do skutku. Wszakże, idąc za definicją sformułowaną przez filozofa, Maxa More'a, transhumanizm dzieli wiele wspólnych elementów z humanizmem, i pomimo że – podobnie jak humanizm – stawia nacisk na postęp, to jednak należy pamiętać, że docenia człowieczeństwo. Ponadto, prezentacja będzie dotyczyć również etycznych aspektów obu poruszanych zagadnień.

Stosunek seksualny nie istnieje – o problematyce miłości i porozumienia w psychoanalizie Freuda i Lacana

Grzegorz Michalik, *michalik9010@gmail.com*, Wydział Filozofii i Socjologii, UMCS

Jacques Lacan miał tę szczególną skłonność, że lubił rzucać bardzo efektownymi a jednocześnie niejasnymi formułami. Tak jest też z tezą o „nieistnieniu” relacji seksualnej. W formule tej chodzi nie tyle o to, że nie istnieje seksualność a o to, że pomiędzy partnerami zajmującymi określone pozycje w relacji płciowej niemożliwe jest pełne porozumienie. Jest to naturalna konsekwencja freudowskiego cięcia w podmiocie – skoro jakaś część mnie nie manifestuje się świadomie, to niekoniecznie jestem świadom jakie uczucia żywię wobec drugiej osoby. Więcej nawet, Lacan stawia tezę (dość przeterminowaną zważając na to jak rozwinęły się studia nad płcią w ostatnich dekadach), że kobietę i mężczyznę dzieli nawet to, że zajmują zupełnie inne pozycje wobec tego, co określał on porządkiem symbolicznym. Lacan tworzy do pewnego stopnia seksistowską mitologię, w której kobieta zajmuje szczególne miejsce, pozostając w pewnym dystansie do tego, co Symboliczne. Chciał przez to powiedzieć, że kobieca seksualność jest czymś, co wymyka się fallicznej logice języka.

Koncepcja ta jest naturalną konsekwencją nauczania Lacana na temat miłości i relacji międzyludzkich – intersubiektywność przekracza nie tylko świadomość, lecz także samą możliwość symbolicznego ujęcia jej najgłębszego wymiaru. Co sprawia, że kochamy? Czy wiemy czemu kogoś kochamy? Czy to, co określamy miłosnym spełnieniem rzeczywiście nim jest?

W niniejszym referacie chciałbym opisać rozwój koncepcji seksualności i miłości w nauczaniu Lacana, przywołać najważniejsze polemiki oraz odpowiedzieć na pytanie na ile jest to refleksja aktualna.

Teologia miłości – teologia płci według Adrienne von Speyr

Aleksander Sztramski, *aleksander.sztramski@gmail.com*, Wydział Teologiczny
UMK, Zakład Filozofii Chrześcijańskiej, *www.umk.pl*

Adrienne von Speyr – kobieta, z powodu której jeden z największych teologów XX wieku, Hans Urs von Balthasar położył na szali swoją karierę naukową oraz życie zakonne, stając się jej dozgonnym duchowym powiernikiem, sekretarzem, redaktorem i wydawcą jej dzieł. Znajdujemy pośród nich *Theologie der Geschlechter* – zupełnie oryginalną, zarówno pod względem metody, jak i treści, teologię miłości seksualnej i zarazem teologię płci, w której – cytując Balthasara – „nowością było zestawienie tego, co seksualne, z tym, co teologiczne, na wszystkich poziomach tego ostatniego: od trynitarnego, przez inkarnacyjny, po eklezjologiczny; w ten sposób z jednej strony to, co teologiczne, otrzymało zupełnie nowe ucieleśnienie, z drugiej, to, co seksualne, – jak być może nigdy dotąd – rzeczywisty dostęp do treści teologii”. W wystąpieniu zarysowano główne linie teologii płci von Speyr, znaczenie jej myśli dla współczesnej teologii oraz jej umiejscowienie w obecnym dyskursie kulturowym. Jak zaznacza sama autorka, niektóre z prezentowanych w książce tez, mogą stać w sprzeczności z powszechnie przyjętymi twierdzeniami psychologicznymi, a możemy tu dodać: również w jaskrawej sprzeczności z wieloma współczesnymi tendencjami kulturowymi, bo nie taki jest cel jej pracy. Jest nim natomiast „nawiązanie do stworzenia płci przez Boga, tam gdzie Duch Boga bezpośrednio przenika wszystko, co cielesne” oraz ukazanie wszelkich możliwych tego konsekwencji, w szczególności zaś przedstawienie tematów miłości i płci w optyce zbawczego dzieła Chrystusa, w której dopiero znajdują swój najgłębszy sens.

Wpływ narratyżacji rozpadu romantycznego związku na dobrostan kobiety

Jolanta Czarnecka, jczarnecka4@st.swps.edu.pl, Zespół Badań nad Narracyjną Kontrolą Zachowania, Instytut Psychologii, SWPS Uniwersytet Humanistyczno-społeczny, <https://www.swps.pl/>

Celem przeprowadzonego eksperymentu było zbadanie wpływu narratyżacji (napisania historii) zakończonego związku romantycznego na dobrostan kobiety. Uczestniczyło w nim 95 niezamężnych pań (wiek 18-40 lat). Były one w co najmniej 3 miesięcznym związku z mężczyzną, który to zakończył się rozstaniem nie wcześniej niż miesiąc i nie później niż 3 lata przed badaniem. Badanie odbyło się przez Internet. Zaproszenie do udziału publikowano na forach, portalu Facebook oraz przekazywano przez osoby znajome. Stworzono dwie grupy eksperymentalne. Pierwsza opisywała historię swojego byłego związku (narracyjna), zaś druga (kontrolna) dzieliła się opiniami w zadaniach zamkniętych. Kobiety odpowiadały na pytania o natężenie afektu po rozstaniu. Nasilenie negatywnych przekonań po rozstaniu oceniano przy użyciu Kwestionariusza przekonań w żalu po rozstaniu KPŻR (adaptacja GCQ Paula A. Boelen'a). Na koniec proszono o udzielenie odpowiedzi na dwa pytania refleksyjne. Szereg konsekwencji myślenia narracyjnego (nadawanie struktury i sensu doświadczeniom, porządkowanie emocji, ułatwienie wyciągania wniosków i tworzenia planów) sprawiło, że oczekiwano korzystniejszych wyników u uczestniczek narracyjnych. Wyniki wskazują, że po narratyżacji związku, w porównaniu z warunkiem kontrolnym, kobiety charakteryzują się silniejszym afektem pozytywnym i słabszym negatywnym. Wśród kobiet, które nie weszły w kolejny związek, te z grupy narracji miały mniej nasilone negatywne przekonania. Co więcej, zaobserwowano efekt interakcji między grupą badawczą, wejściem w kolejny związek a nasileniem negatywnych przekonań. Kobiety z grupy kontrolnej, które nie weszły w kolejną relację miały wyższe nasilenie negatywnych przekonań niż te, które znalazły nowy związek. Zaś w grupie narracyjnej taka zależność nie wystąpiła. Wyniki sugerują, że narratyżacja ważnego związku miłosnego może być podstawą pracy terapeutycznej i obiektem dalszych badań psychologicznych dążących do wyjaśnienia mechanizmów tego procesu.

Wpływ posiadania dziecka z utrudnieniami w rozwoju na relację miłosną oraz intymną rodziców

Joanna Kołodziejczyk, jkolodziejczyk2@st.swps.edu.pl, II Wydział Psychologii we Wrocławiu, Uniwersytet Humanistycznospołeczny SWPS; <https://www.swps.pl/>

Typowym zadaniem rozwojowym dla okresu dorosłości jest założenie satysfakcjonującego i trwałego związku oraz posiadanie potomstwa. Sprawdzanie się w nowych rolach – rolach rodzicielskich – często wpływa na relację między partnerami. Oddziaływanie rodzicielstwa na jakość relacji jest jeszcze bardziej widoczne, gdy rodzinie przychodzi radzić sobie z chorobą lub też niepełnosprawnością dziecka. Nie jest jednoznaczny wpływ dysfunkcji dziecka na miłość oraz satysfakcję seksualną rodziców. Jedni badacze postulują pozytywny oddziaływanie dziecka z utrudnieniami w rozwoju na relację opiekunów. Muszą oni wypracować swój system opieki nad dzieckiem, wspierają się wzajemnie i dzielą obowiązkami. Posiadanie dziecka z utrudnieniami w rozwoju jest sytuacją powodującą chroniczny stres z uwagi na obawy o stan potomka oraz ograniczenie czasu wolnego mogą przyczynić się do pogarszania relacji między partnerami. Po otrzymaniu informacji, że dziecko będzie niepełnosprawne lub chore może pojawić się tendencja do obarczania winą partnera lub samego siebie, szczególnie, gdy możliwe jest genetyczne podłoże zaburzeń. Mogące się pojawić trudności w okazywaniu uczuć, związane z trudną sytuacją. To, w połączeniu z ograniczeniem kontaktów towarzyskich oraz silnej koncentracji na kolejnych etapach diagnozy i leczenia może skutkować wzrostem napięcia i powodować konflikty w związku. W wystąpieniu zostanie podjęta próba analizy wpływu posiadania dziecka z utrudnieniami w rozwoju na relację miłosną oraz intymną rodziców.

Indeks autorów

Antczak K.	29
Barszcz P.	21
Beciński P.	31
Bednarczyk-Czeredys J.	25
Bielawska I.	15
Błaszczyk A.	26
Borek B.	24
Chojnacka L.	20
Czarnecka J.	41
Dubiel P.	28
Filipowicz-Tokarska K.	11
Godlewska J.	19
Jabłońska A.	35
Kiełpińska A.	37
Kołodziejczyk J.	42
Książek P.	27
Kuźma K. K.	38
Margol A.	32
Michalik G.	39
Michta E.	17
Nowacka-Flakiewicz M.	30
Piniewska A.	36
Plewka A.	16
Rybowska J.	34
Seredyńska M.	18
Szelągowska-Mironiuk A.	22
Sztramski A.	40
Wąsowicz A.	33
Zalewska A.	23